

Věc: **Zpráva z pracovní cesty**
Pracovník: **Adama Zizien**
Akce: **Knihovny současnosti 2016**
Datum konání: **6-8. 9. 2016**
Místo konání: **Olomouc**

Konference Knihovny současnosti 2016 proběhla podle programu, který je dostupný zde: <http://sdruk.mlp.cz/sdruk/konference-knihovny-soucasnosti/2016/clanek/program/>.

V úvodu uvítal delegáty pan Tomáš Řehák, předseda Sdružení knihoven ČR a ředitel Městské knihovny v Praze. Opakoval motto letošní konference „vidíme to růžově“, tj. že my, knihovníci vidíme budoucnost růžově. Je super se od něj dozvědět, že ČR je držitelem čestného prvenství v počtu knihoven na světě a má nejhustší síť knihoven na světě, které nezůstaly institucemi minulosti, ale nabízí stále pestřejší škálu služeb.

Záštitu nad letošní konferencí Knihovny současnosti 2016 převzali ministr kultury České republiky a hejtman Olomouckého kraje, ale bohužel oba pánové chyběli, takže tuhle nepřítomnost napravil primátor statutárního města Olomouce doc. Mgr. Antonín Staněk Ph.D., který je mimochodem vysokoškolský pedagog a bývalý proděkan pro studijní záležitosti. Ve svém projevu hájil činnosti, postavení a nenahraditelnou roli knihoven v české společnosti, protože sám jako bývalý student Pedagogické fakulty Univerzity Palackého hodně navštěvoval různé knihovny. To mě opravdu moc těšilo, neboť jeho názor je protikladem k těm představitelům univerzit, kteří si myslí, že knihovny již patří do kategorie nepotřebných profesí. Pan primátor chválil profesionalitu knihovníků a také nádherné prostředí knihoven.

Již ve vlaku z Prahy do Olomouce jsme potkali další kolegy, takže se dalo předpokládat, že účast na konferenci bude zase hojná.

Podívejme se zblízka na to, co jsme dozvěděli a jak byly jednotlivé přednášky přínosné.

Stejně jako Inforum je největší událostí především univerzitních knihoven, tato konference knihovny se stala událostí nejenom veřejných knihoven, ale celého českého knihovnictví vůbec. Takové setkávání je samo o sobě obohacením pro každého knihovníka, neboť umožňuje navázat kontakty, vyměnit zkušenosti, navázat spolupráci a také zůstat z hlediska odbornosti aktuálním. Obdržel jsem dvě pozvánky (k návštěvě Městské knihovny v Kutné Hoře a Národní lékařské knihovny v Praze).

Dalším vystupujícím v úvodu konference byl zástupce ministra kultury, který potěšil knihovnický svět tvrzením, že rozpočet pro knihovny bude příští rok stejný jako letos.

Po uvítání dostal prostor hlavní sponzor konference společnost Cosmotron Bohemia a Slovakia. Místo paní Andrejčíkové vystoupila její zástupkyně, která nám připomněla vznik společnosti a to v roce 1992 jen s třemi vývojáři. Už v roce 1998 Cosmotron zaměstnával 22 lidí a současně se dělil na dvě pobočky, tj. Cosmotron Bohemia a Cosmotron Slovakia. Konkurenční výhodou je fakt, že Cosmotron má na vše, co dělá, certifikáty. Dodává širokou škálu produktů (čárové kódy, RFID, EM technologie, barcode, návratové boxy, knihovnický systém ARL (Advanced Rapid Library) atd.). Prioritami firmy je servis do 24 hodin, pořádání semináře ARL, zákaznická wiki, návrhy na vývoj apod. Více na www.cosmotron.cz.

Hitem letošního ročníku mezi zahraničními hosty měly být vystoupení Ingy Lundén ze Švédska s příspěvkem: It's all about trust, libraries building cohesive cities (Vše je o důvěře, knihovny budují soudržná města) a Jense Thorhauga z Dánska s příspěvkem pod názvem Opportunities for the public library in the digital era (Příležitosti pro veřejné knihovny v digitální éře). Bohužel Jens Thorhauge nemohl přijet do Olomouce, ale naštěstí Inga Lundén se svým příspěvkem obecenstvo zaujala. Na její větu: Vše je o důvěře, knihovny budují soudržná města, řeknu z pohledu UKN, že, vše je o důvěře a knihovna UKN buduje soudržnou univerzitu. Samotná profesní dráha Ingy Lundén přesvědčí každého o tom, že je velmi zkušená a ví co říká. K čemu slouží uzavřená knihovna - jen k vyloučení lidí a k vlastnímu vymizení.

Proč jsou severské státy vzorem v oblasti knihoven? Jestliže jsou knihovny ve Švédsku považovány za nejdůvěryhodnější instituce, proč by tak nemohlo být i v ČR? Jestliže ve Švédsku knihovny vznikají všude tam, kde je to potřeba, např. ve metru, v obchodních centrech, pak se ptám, proč to tak nemůže být v ČR?

Když vidím nádherný prostor s knihami v obchodním centru Fórum, kde si lidé můžou na chvíli sednout mimo své pracoviště a svůj domov, aby chvíli relaxovali čtením, říkám si, proč to nebyla činnost libereckých knihoven. Myšlenka Ingy Lundén, aby knihovny byly činné a pohonem rozvoje města a hlavně aby byly schopné najít si partnery ve všech odvětvích, se kterými budou realizovat nějaké aktivity, nebo aby v neposlední řadě hrály velkou roli v integraci a práci s uprchlíky, tohle vše ukazuje to, že severské státy jsou o velký kus cesty vpřed a dohnat je bude trvat hodně dlouho a třeba to nebude vůbec možné. Zůstaňme pořád u Ingy Lundén a tentokrát jejího workshopu, který byl také moc zajímavý. O co tam šlo? Inga Lundén na workshopu zdůraznila důležitost toho najít partnery. Stejný názor měl i policista z Karlových Varů, který nám přednášel o kyberkriminalitě, a který se moc divil tomu, že knihovna nespolupracuje s policií právě v oblasti kyberkriminality. Spolupráce by spočívala v tom, že policie by přednášela právě o kyberkriminalitě na území knihovny, když knihovna nabízí internetové služby.

Během workshopu jsme vytvořili tři skupiny, které měly za úkol popsat různé typy čtenářů knihovny a jejich potřeby, dále co jim knihovna může nabídnout. Ale hlavně jsme měli najít typ čtenáře, který bychom chtěli, aby chodil do knihovny. Stejně tak jsme měli najít různé instituce, které by byly partnery knihovny. Podle Ingy Lundén špatná knihovna nespolupracuje s nikým.

Jak jsem zmínil výše, policista Roman Kohout nám povídal o bezpečnosti v online prostředí a o kyberkriminalitě. Podle něho velké chyby začínají hlavně na straně zaměstnanců, a to buď jejich nedbalostí nebo špatným heslem. Pan Kohout navrhoval mít minimálně 14-timístné heslo včetně speciálními znaků a věnovat hodně pozornosti routerům, phishingu, keyloggerům, ransomware atd. Pokud má někdo zájem dozvědět se o bezpečnosti a o kyberkriminalitě více, tak doporučuji brožuru s názvem: Bezpečnost v online prostředí, kterou vydal pan Kohout společně s panem Radkem Karchňákem (ISBN-978-80260-9543-9).

Mezi bloky letošní konference mě zaujal blok s názvem „knihovna jako bezpečný veřejný prostor“, který byl úplně nový a věnoval se také aktuálním tématům (migrantům a teroristickým útokům). Téma bezpečnosti v knihovnách je složité kvůli tomu, že knihovny musí být otevřené všem uživatelům bez rozdílu (všechny knihovny usilují o to, aby byly přístupné všem čtenářům) a zajištění bezpečnosti v knihovnách vyžaduje zavedení organizovaného systému. Zaujala mě přednáška paní Zdeny Ciprové s názvem „Problémová

uživatelé a praktické zkušenosti se zajištěním bezpečnosti“ z MKP, kde důležitými nástroji při zajištění bezpečnosti jsou knihovní řád, návštěvní řád a zdravý rozum. Porušení předpisů znamená vyloučení z knihovny. V MKP pracuje bezpečnostní tým, který loni vykázal z knihovny 1188 návštěvníků a 54 návštěvníků vykázal s asistencí policie. Používá se také bezpečnostní deník pro pravidelný monitoring, vyhodnocení a poklad ke srovnání.

O bezpečnosti hovořil také pan Jan Chodora, branch manager z mezinárodní bezpečnostní agentury Securitas. Jemu šlo určitě o to najít mezi knihovnami další zákazníky, nové akvizice, které by měly zájem o tuto službu. Agentura Securitas ČR je dceřinou společností švédské Securitas AB a na českém trhu soukromých bezpečnostních služeb působí od roku 1991. Dozvěděli jsme se, že v ČR je velký počet bezpečnostních agentur. To je způsobeno tím, že každý bývalý policista si zakládá svoji agenturu.

Ke stejnému tématu vystoupila právnička JUDr. Nina Brozová s přednáškou „Právní možnosti řešení některých problémů souvisejících s užíváním knihovny jako veřejného prostoru“. Paní Brozová pracuje na okresním státním zastupitelství města Kladno. Kdo mluví o právech, má na mysli zákony a jejich paragrafy. Takže nám objasnila, co je trestný čin, přestupek, majetková škoda atd. Je třeba vědět, že knihovny nejsou místa, kde se páchají velké trestné činy.

Půjčovat e-knihy ve knihovnách? Ano nebo ne? Diskuze mezi panem Řehákem a panem Karešem rozděluje knihovníky do dvou táborů. Na jedné straně jsou ti, kteří jsou pro zavedení e-knih do knihoven. A na druhé straně ti, kteří jsou proti. Ve skutečnosti by každá knihovna měla nabízet více služeb (včetně e-knih), ale všechno vychází z koncepce konkrétní knihovny. Pan Řehák nechce koupit e-knihy do MKP, protože podle něho jsou e-knihy zatím moc drahé a jejich přínos není tak velký, jak se očekává; místo toho preferuje oblíbený open access. Podle mě je takové stanovisko moc jednostranné, neboť je důležité poslouchat a uspokojit potřeby čtenářů a jít s technologickým vývojem společnosti. Jestli nějaký čtenář má zájem o e-knihy a knihovna má dost finančních prostředků na jejich zakoupení, není proč tuto službu nenabízet!

Další přednášky (např. „CzechElib žije“ od pana Martina Svobody z NTK nebo „Centrální portál – knihovna.cz“ od pana Žabičky) se dají přečíst ve sborníku. Portál knihoven byl spuštěn v beta verzi a pro veřejnost začne fungovat od 26. 10. 2016. Pro další podrobnosti viz www.knihovna.cz nebo projekt.knihovny.cz.

Účast na konferenci je pro mě osobně inspirací do další práce a umožňuje zlepšit vnímání role knihoven ve společnosti. Jak řekla Inga Lundén, moderní města by měla mít moderní knihovny, prestižní města by měla mít prestižní knihovny. Já dodávám, že prestižní univerzity by měly mít prestižní knihovny.